

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 285/2023-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] zastúpeného URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná JUDr. Ondrej Urban, MBA, advokát, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-12 Csp 59/2017, pôvodne Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Csp 59/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Csp 59/2017 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-12 Csp 59/2017 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **2 500 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **796,28 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Csp 59/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 8 250 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ doručil 5. apríla 2017 žalobu o určenie neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy Okresnému súdu Bratislava II, ktorý vec postúpil okresnému súdu 26. júna 2017. Okresný súd rozsudkom č. k. 12 Csp 59/2017-262 zo 6. marca 2020 žalobu zamietol. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 14. apríla 2020 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 14 CoCsp 20/2020-354 z 24. januára 2023 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Napadnuté konanie je od 1. júna 2023 vedené na Mestskom súde Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) ako nástupníckom súde pod sp. zn. B1-12 Csp 59/2017, pričom v merite veci do dňa podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté nebolo.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom uviedol, že konanie v dôsledku postupu okresného súdu a rozhodnutia krajského súdu nie je právoplatne skončené a v dôsledku postupu okresného súdu tak právna neistota sťažovateľa pretrváva už 6 rokov. Sťažovateľ je toho názoru, že aj dĺžku odvolacieho konania je potrebné pričítať okresnému súdu, keďže ak by okresný súd konal vo veci tak, ako mal, a dostatočne právne posúdil žalobu sťažovateľa, tak by sa dĺžka napadnutého konania nikdy nenavýšila o dobu rozhodovania krajského súdu, ktorý konštatoval vecnú nesprávnosť prvostupňového rozsudku.

4. Poukazujúc na súvisiacu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), sťažovateľ uviedol, že dĺžka konania je neprimeraná, pričom neefektívny a nesústreďený postup okresného súdu nemožno ničím ústavne ospravedlniť, ústavne tolerovať a ústavne udržať. Zároveň pripomenul, že v zmysle judikatúry ESLP sa sťažnosť na prietahy nepovažuje za účinný prostriedok nápravy.

5. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci patria obdobné konania medzi bežnú a rutinnú prax všeobecných súdov, pričom mnohokrát sú tieto konania takmer identické, keďže na jednej strane stojí spotrebiteľ a na druhej bankový subjekt, ktorých spotrebiteľské zmluvy boli a sú častokrát

predmetom súdnych konaní. Sťažovateľ je toho názoru, že v jeho správaní neexistujú žiadne okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené pri rozhodovaní na jeho ťarchu. Konečné rozhodnutie sporu je pre sťažovateľa významné ekonomicky a aj satisfakčne, preto aj toto kritérium je v celom rozsahu naplnené v prospech sťažovateľa.

6. V súvislosti s postupom okresného súdu sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že okresný súd bol vo viacerých časových úsekoch napadnutého konania nečinný až niekoľko mesiacov. Zároveň poukázal na zrušujúce uznesenie krajského súdu z 24. januára 2023, ktoré podľa názoru sťažovateľa preukazuje neefektívnu a nesústredenú činnosť okresného súdu.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

7. Predsedníčka mestského súdu na základe vyjadrenia zákonnej sudkyne zaujala názor, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov porušené nebolo. Zároveň súhlasila s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

8. K veci sa vyjadrila aj zákonná sudkyňa, ktorá v podstatnom uviedla, že zbytočné prietahy boli spôsobené nadmernou preťaženosťou okresného súdu a jeho sudcov. Zároveň poukázala na skutočnosť, že v konaní rozhodla na prvom pojednávaní 6. marca 2020 tak, že žalobu zamietla. Rozhodnutie bolo na základe odvolania zrušené a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Spis bol však od 19. júna 2020 do 8. februára 2023 na krajskom súde, ktorý rozhodol až po 3 rokoch. Vec sa vrátila okresnému súdu 3. februára 2023 a zrušujúce uznesenie nadobudlo právoplatnosť 24. februára 2023. V uvedenom čase zákonná sudkyňa riešila svoje zdravotné problémy, v dôsledku ktorých bola do konca marca 2023 práceneschopná. Vo veci 4. apríla 2023 nariadila termín pojednávania na 20. október 2023 s poukazom na všeobecne známu realizáciu súdnej mapy a sťahovanie okresného súdu.

9. Zákonná sudkyňa rovnako nesúhlasí so sťažovateľom tvrdeným stavom právnej neistoty trvajúcim 6 rokov, pretože sťažovateľ už v čase vydania zrušeného rozsudku bol v inom súdnom konaní (Okresného súdu Banská Bystrica so sp. zn. 20 Up 209/2019) zaviazaný na povinnosť zaplatiť žalovaným poskytnutý a nesplatený úver vo výške 23 010,72 eur s príslušenstvom na základe totožnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere a splnenie tejto povinnosti bolo predmetom exekúcie. Rozhodnutie o žalobe, ktorá je predmetom napadnutého konania, preto už splnenie súdom uloženou povinnosťou právoplatným rozhodnutím nemôže zmeniť.

III.2. Replika sťažovateľa:

10. Sťažovateľ v replike v podstatnom uviedol, že obsah vyjadrenia mestského súdu považuje za zavádzajúci a z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľný, a preto zotrúva na skutkovej, vecnej a právnej argumentácii obsiahnutej v ústavnej sťažnosti. Následne poukázal na judikatúru ústavného súdu a ESRP v obdobných právnych veciach a uviedol, že dobu odvolacieho konania je potrebné pričítať na ťarchu okresného súdu, keďže krajský súd konštatoval vecnú nesprávnosť rozhodnutia okresného súdu. Na margo pracovnej zaťaženia a práceneschopnosti konajúcej

sudkyne v podstatnom uviedol, že tento argument vzhľadom na rozhodovacia činnosť ústavného súdu a ESLP neobstojí. Rovnako podľa sťažovateľa neobstojí ani odkaz zákonnej sudkyne na konanie Okresného súdu Banská Bystrica. Sťažovateľ v žalobe vymedzil predmet napadnutého konania, pričom o jeho žalobnom návrhu nebolo rozhodnuté, teda právna neistota trvá. Táto pretrváva aj v otázke prípadnej náhrady trov konania, keďže v prípade procesného neúspechu bude zaviazaný na jej úhradu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny), resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty je založená na tvrdení o spôsobených zbytočných prietahoch okresného súdu v napadnutom konaní, ku ktorým malo dôjsť nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou okresného súdu, a to v dôsledku predĺženia celkovej dĺžky napadnutého konania z dôvodu zrušenia rozhodnutia okresného súdu krajským súdom podľa § 389 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 391 ods. 1 CSP a následnej potreby opätovného rozhodnutia.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). K základnému právu v zmysle čl. 47 charty ústavný súd uvádza, že druhá veta tohto článku obsahujúca právo na prejednanie veci v primeranej lehote obsahovo zodpovedá čl. 6 ods. 1 dohovoru. To isté platí aj k obsahu čl. 47 charty. Tento článok charty sa aplikuje v prípade, ak sa prejednávacia vec týka práva Európskej únie, resp. sa v nej aplikuje právo Európskej únie, čo sa vzhľadom na predmet napadnutého konania týka aj prerokovanej veci.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetné konanie spadá pod bežnú a pravidelnú rozhodovacia prax všeobecných súdov, zvýšená náročnosť nevyplýva ani z vyjadrenia predsedníčky mestského súdu, ani z vyjadrenia zákonnej sudkyne. Správanie sťažovateľa ako strany sporu neovplyvnilo celkovú dĺžku napadnutého konania.

15. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na čl. 17 základných princípov CSP, v zmysle ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným

prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Je pravdou, že okresný súd vo veci rozhodol na prvom pojednávaní (6. marca 2020, pozn.), avšak jeho rozsudok zrušil krajský súd uznesením č. k. 14 CoCsp 20/2020 z 24. januára 2023, konštatujúc, že okresný súd nesprávnym posúdením naliehavého právneho záujmu žalobcu porušil jeho právo na spravodlivý proces. Je preto nesporné, že celková dĺžka napadnutého konania sa predĺžila o ďalšie 3 roky, pričom napadnuté konanie v súčasnosti trvá viac ako 6 rokov bez právoplatného meritórneho rozhodnutia.

17. Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení poukázala na vysokú preťaženosť daného súdneho oddelenia, ako aj okresného súdu (teraz mestského súdu) ako takého, čo má ospravedlniť prípadný vznik zbytočných prieťahov v napadnutom konaní. Ústavnému súdu je známe, že okresný súd bol do svojho zániku dlhodobo personálne poddimenzovaný, avšak prieťahy v konaní nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i dohovore boli rešpektované, a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe. Nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (m. m. IV. ÚS 337/2018).

18. Berúc do úvahy už uvedené argumenty, ústavný súd rozhodol, že okresný súd v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty (výrok 1). Vzhľadom na to, že vo veci dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, ústavný súd prikázal mestskému súdu ako nástupníckemu súdu, aby v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy vo veci konal bez zbytočných prieťahov (výrok 2).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

19. V prerokúvanom prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

20. Ústavný súd v okolnostiach prerokúvanej veci prihliadol najmä na celkovú dĺžku napadnutého konania, ako aj skutočnosť, že okresný súd bude vo veci opakovane konať po zrušení skoršieho rozsudku pre dôvody, ktoré je možné mu pripísať. V týchto okolnostiach ústavný súd považuje za primerané priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 2 500 eur pre sťažovateľa, ktoré bude

povinný uhradiť mestský súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3). V prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd nevyhovел (výrok 5).

VI. Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 796,28 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je vo výške 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 12,52 eur, čo spolu činí sumu 663,57 eur. K uvedenej sume bolo potrebné pripočítať daň z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľa je registrovaným subjektom pre platenie dane z pridanej hodnoty. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2023

**Miroslav Duriš
predseda senátu**